

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Cooperativa de
Construcție a Locuințelor nr. 12,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Cooperativei de
Construcție a Locuințelor nr. 12 cu privire la încasarea datoriei pentru
energia termică,

împotriva încheierii din 5 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a restituit apelul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor
nr. 12 împotriva hotărârii din 7 decembrie 2023 a Judecătoria Chișinău,
sediul Centru,

(Dosarul nr. 2rc-73/24

PIGD Nr.2-21076466-01-2rc-01102024)

Restituirea cererii de apel. Apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de
apel din încheierea de nu dat curs a cererii de apel emisă în conformitate cu art. 368 alin.
(1) din Codul de procedură civilă.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Gr. Manoli)
Curtea de Apel Chișinău (jud. R. Pulbere, D. Dulghieru, A. Cașcaval)

6 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi, *judcători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 17 mai 2021, Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 12 cu privire la încasarea datoriei pentru energia termică.

2. Prin hotărârea din 7 decembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”. S-a încasat de la Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 în beneficiul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” suma de 34 199, 17 lei cu titlu de datorie acumulată în urma neachitării integrale a facturilor emise pentru lunile noiembrie 2018, decembrie 2018, noiembrie 2019, decembrie 2019, ianuarie 2020 și noiembrie 2020; suma de 2 604, 62 de lei cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 1 ianuarie 2019-16 martie 2020; suma de 3 906, 33 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 16 mai 2020 – 1 aprilie 2021 și suma de 2 033, 25 de lei, cu titlu de taxă de stat pentru examinarea cererii de chemare în judecată.

3. La 28 decembrie 2023 Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 a declarat apel împotriva hotărârii din 7 decembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond cu respingerea acțiunii depuse de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”. Totodată, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

4. Prin încheierea din 3 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 12 cu privire la scutirea de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs apelului declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 împotriva hotărârii din 7 decembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a acordat apelantului termen de 10 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru depunerea unei cereri de apel motivate, precum și prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 1 124, 93 de lei.

5. Prin încheierea din 5 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 împotriva hotărârii din 7 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelantul nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel din încheierea din 3 mai 2024.

6. La 16 septembrie 2024, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 5 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu transmiterea cauzei instanței de apel.

7. În argumentarea recursului s-a invocat că apărătorul apelantului – avocatul Alexandru Bodrug nu a recepționat nici prin intermediul oficiului poștal, precum nici prin poșta electronică, încheierile instanței de apel din 3 mai 2024 și 5 septembrie 2024, pentru a realiza dreptul la apărare și dreptul echitabil.

8. A menționat că după primirea de către instanța de apel a apelului nemotivat, cauza s-a ridicat de la examinare și s-a expedit în instanța de fond pentru întocmirea hotărârii integrale. Ulterior, în temeiul art. 367 din Codul de procedură civilă, instanța de fond urma să îi expedieze hotărârea motivată, așa cum a statuat instanța de apel, însă până la moment nu a recepționat-o, astfel, fiind în imposibilitate de a depune apelul motivat.

9. A indicat că Curtea de Apel Chișinău restituind apelul a conchis că termenul oferit de către instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor a expirat, iar apelantul în acest termen nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea instanței. A opinat că această concluzie a instanței de apel este eronată, or, la caz nu este posibil de stabilit când începe a curge termenul acordat pentru depunerea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat, din motiv că nu este dovada recepționării de către reprezentantul recurentului – avocatul Alexandru Bodrug și administratorul cooperativei Irina Corolciuc a încheierii din 3 mai 2024, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și i s-a acordat apelantului termen de 10 zile de la recepționarea încheierii.

10. A notat că din conținutul prevederilor art. 106 alin. (2) din Codul de procedură civilă, rezultă că doar în cazul refuzului de a recepționa actul de procedură se consideră că persoana a fost înștiințată despre conținutul actului de procedură, însă la caz se consideră că apelantul nu a recepționat încheierea din 3 mai 2024 a instanței de apel. Comunicarea actelor de procedură este importantă, iar nerespectarea regulilor de comunicare duce la încălcarea drepturilor garantate de art. 6.1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, astfel, instanța de apel a admis o ingerință în garanțiile procedurale prevăzute de Convenție, deoarece dreptul fiecărei persoane de a avea acces la justiție este garantat, iar statul este ținut să asigure oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la

instanță. Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată este o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (cauza Airey vs Irlanda), în consecință încheierea din 5 septembrie 2024 a instanței de apel este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

11. Prin referința depusă la 10 octombrie 2024 Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 și menținerea încheierii din 5 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

13. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

14. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

15. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

16. Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

17. Art. 16 din Codul de procedură civilă:

„Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.”

18. Art. 75 alin. (1) și (4) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„În proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat. Actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.”

19. Art. 100 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară. Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

20. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

21. Art. 111 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.”

22. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

23. Art. 83 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată, cererea reconvențională, cererea de intervenție principală, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești, precum și alte cereri prevăzute la pct. 1 din anexa nr. 1 la Legea taxei de stat nr. 213/2023.”

24. Art. 84 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă:

„Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, pentru intentarea unui proces judiciar civil sau de contencios administrativ atât în primă instanță, cât și în căile de atac, în temeiul legii. Cuantumul taxei de timbru este determinat în mărime fixă conform Legii taxei de stat nr. 213/2023.”

25. Art. 2 alin. (1) și art. 3 lit. a) din Legea taxei de stat nr. 213/2023:

„Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum și pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei

contravenționale atât în primă instanță, cât și în căile de atac. Se impune taxă de stat pentru cererile de chemare în judecată, cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, cererile de apel, cererile de recurs și alte cereri prevăzute în anexa nr. 1, cererile de contestare a actelor și acțiunilor executorului judecătoresc, precum și pentru cererile de eliberare de către instanța de judecată a copiilor (duplicatelor) de pe documente, conform anexei nr. 1.”

26. Modul de achitare a taxei de stat este reglementat la art. 6 din Legea taxei de stat nr. 213/2023, care la alin. (3) și (9) stipulează că:

„Taxa de stat pentru cererile de chemare în judecată, cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, cererile de apel, cererile de recurs și pentru celelalte cereri prevăzute în anexa nr. 1 se achită la depunerea lor, iar pentru eliberarea repetată a copiilor (duplicatelor) de pe fiecare act judecătoresc de dispoziție, a copiilor de pe alte documente din dosar, eliberate de instanța de judecată la solicitarea părților sau a altor persoane participante la proces – la primirea lor. Dovada achitării taxei de stat se face prin originalul chitanței sau notei de plată, certificat de instituția financiară care a efectuat operațiunea, cu menționarea destinației plății, sau prin chitanța care confirmă achitarea taxei de stat prin Serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay).”

27. Art. 364 alin. (1) și 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.” 4, „... în cererea de apel se indică inter alia motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.”

28. Art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.”

29. Art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1)...”

30. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

31. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Completul de judecată atestă că încheierea contestată a fost emisă la 5 septembrie 2024 și expediată recurentului și reprezentantului acestuia, prin

intermediul poștei electronice, la 5 septembrie 2024 (f.d.144). Prin urmare, recursul declarat la 16 septembrie 2024, se consideră depus cu respectarea termenului de declarare a recursului (f.d.147-149).

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta argumentele reprezentantului recurentului, avocatului Alexandru Bodrug, precum că nu a recepționat prin e-mail încheierea din 3 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu i s-a dat curs cererii de apel, iar la materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma recepționarea acestui act judecătoresc de dispoziție.

34. Or, conform extrasului din poșta electronică cu adresa „korol1@mail.ru”, încheierea Curții de Apel Chișinău prin care nu s-a dat curs apelului a fost notificată la 20 mai 2024 administratorului Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 12, Irina Corolciuc, la adresa de e-mail de la care ultima a expedit corespondența instanței de judecată (f.d.64).

35. La capitolul dat, Completul de Judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta ca viabil argumentul din recurs, precum că instanța de apel nu a expedit copia încheierii din 3 mai 2024, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, inclusiv și reprezentantului apelantului –avocatul Alexandru Bodrug. Or, această încheierea din 3 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic administratorului apelantului, Irina Corolciuc. Iar, prin prisma art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, comunicarea copiei încheierii din 3 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău administratorului apelantului, Irina Corolciuc, acoperă viciul de necomunicare a acestui act de procedură nemijlocit reprezentantului apelantului.

36. Respectiv, în condițiile speței, termenul de procedură acordat de Curtea de Apel Chișinău apelantului pentru înlăturarea neajunsurilor la declararea apelului a început să curgă din ziua imediat următoare zilei calendaristice când încheierea de a nu da curs cererii de apel a fost notificată administratorului Irina Corolciuc, adică din 21 mai 2024, iar ziua limită de îndeplinire a acestui act de procedură fiind ziua de 4 iunie 2024, ora 24:00.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că termenul acordat de instanța de apel întru înlăturarea neajunsurilor ce au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel este unul imperativ și peremptoriu, recurentului și reprezentantului acestuia revenindu-i obligația pozitivă de a se conforma întocmai dispozițiilor instanței de apel și a lichida aceste neajunsuri, în caz contrar, intervenind uno ictu, cu titlu de sancțiune procedurală restituirea apelului în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

38. La caz, însă, apelantul Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 și reprezentantul acestuia, avocatul Alexandru Bodrug, nu s-au conformat obligațiilor impuse de lege și de Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 3 mai 2024 și nu au prezentat instanței cererea de apel care să corespundă condițiilor prevăzute la art. 364 și 365, precum și nu au prezentat dovada de plată a taxei de stat.

39. Astfel, se constată că, în condițiile speței, apelantul și reprezentantul acestuia, avocata Alexandru Bodrug, nu au înlăturat neajunsurile la declararea apelului împotriva hotărârii din 7 decembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în interiorul termenului acordat de Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 3 mai 2024.

40. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel just și temeinic a restituit cererea de apel.

41. Instanța de recurs notează că, apelantul și reprezentantul acestuia, fiind interesați în soarta soluționării prezentului litigiu, urmau să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul lor de acces la instanță, prin executarea încheierii din 3 mai 2024 a Curții de Apel Chișinău, cu prezentarea cererii de apel motivate și dovezii de plată a taxei de stat în interiorul termenului-limită acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel.

42. Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

43. Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

44. În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

45. Conjunctura relevată profilează faptul că apelantul și reprezentantul acestuia, avocatul Alexandru Bodrug, nu au dat dovadă de diligență și interes suficient la utilizarea căilor procedurale de atac a hotărârii judecătorești.

46. În baza celor constatate, Completul de judecată notează că există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit în situația în care nu a fost efectuată înlăturarea neajunsurilor stabilite în termenul acordat, iar soluția instanței de restituire a apelului nu poate fi privită, în principiu, ca o restricție asupra dreptului de acces la un tribunal.

47. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or, argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare circumstanțelor cauzei, legislației procesuale și lipsite de relevanță.

48. În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 12 împotriva încheierii din 5 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi